

Limes – 2016

*A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
tudományos évkönyve*

*Науковий вісник
Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II*

*Scholarly Annual
of Ferenc Rákóczi II. Transcarpathian Hungarian Institute*

ISSN 2411-4081

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ Ф. РАКОЦІ ІІ

LIMES

Науковий вісник
Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ

2016
Том ІІІ

Берегово – Ужгород
2016

УДК 001.89
ББК 72.4
L74

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ
(протокол № 4 від 31.08.2016 р.)*

„LIMES” засновано у 2014 році та видається за рішенням Видавничої ради
Закарпатського угорського інституту імені Ф.Ракоці ІІ

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ №20762-10562Р від 08.05.2014 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Ільдико Орос, кандидат педагогічних наук, ректор ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ (головний редактор);
Іштван Керестень, кандидат педагогічних наук, доцент ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ;
Роберт Бачо, кандидат економічних наук, доцент ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ;
Ернест Іванчо, кандидат медичних наук, доцент ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ.

Відповідальний за випуск:

Василь Брензович, кандидат історичних наук, доцент ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ.

L74 LIMES : наук. вісн. Закарпат. угор. ін-ту ім. Ф. Ракоці ІІ = A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tudományos évkönyve / М-во освіти і науки України, Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці ІІ = Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériuma, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola; редкол. : I. Орос (голов. ред.) [та ін.] = szerk. biz.: dr. Orosz I. (főszerkesztő) [és mások]. – Ужгород : Вид-во «РІК-У» = Ungvár : «RIK-U» Kiadó, 2016. - Том III = III. évf. - 320 с. : іл. + табл. + діаграми. – Текст угор., укр. та англ. мовами.

У «Limes» публікуються наукові статті викладачів та студентів Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ, а також дослідження українських та іноземних вчених угорською, українською та англійською мовами. Видання об'єднує праці з економіки, біології, туризму, історії та суспільствознавства.

УДК 001.89

ББК 72.7

ISSN 2411-4081

UKRAJNA OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS MINISZTERIUMA
II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA

LIMES

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
tudományos évkönyve

2016
III. évfolyam

Beregszász – Ungvár
2016

*Kiadásra javasolta: a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa
(2016.08.31., 4. számú jegyzőkönyv).*

A „LIMES” 2014-ben alapított és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kiadói Tanácsának határozata alapján jelenik meg.

**Nyomtatott tömegtájékoztatási eszközök állami nyilvántartásának igazolása:
széria: KB № 20762-10562P; kiadta: Ukrajna Állami Nyilvántartási Szolgálat 2014.05.08-án.**

SZERKESZTÉS:

dr. **Orosz Ildikó**, a pedagógiai tudományok kandidátusa, rektor, II. RFKMF;
dr. **Keresztény István**, a pedagógiai tudományok kandidátusa, docens, II. RFKMF;
dr. **Bacsó Róbert**, a közgazdasági tudományok kandidátusa, docens, II. RFKMF;
dr. **Iváncsó Ernő**, az orvostudományok kandidátusa, docens, II. RFKMF.

A KIADÁSÉRT FELEL:

dr. **Brenzovics László**, a történelemtudományok kandidátusa, docens, II. RFKMF.

A *LIMES* a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tanárainak, hallgatóinak munkáit, valamint ukrainai és külföldi tudósok magyar, ukrán és angol nyelvű tanulmányait adja közre. Jelen kötet a közgazdaságtan, biológia, turizmus, valamint a történelem- és társadalomtudomány különböző területeit öleli fel.

A KÖTET TANULMÁNYAIBAN ELŐFORDULÓ ÁLLÍTÁSOKÉRT MINDEN ESETBEN A SZERZŐ FELEL.

TARTALOM

BACHO ROBERT: <i>The mechanism of pre-trial resolution of financial services consumers' disputes</i>	9
BARABÁS NÉ DR. KÁRPÁTI DÓRA: <i>Tanulási attitűdök és a szervezeti magatartás változásai a mai fiatalok körében</i>	17
BÉRES NÉ DR. MÁRTHA BERNADETT, DR. DARABOS ÉVA: <i>A faktoring mint a magyar vállalkozások versenyképességnövelésének egyik lehetséges pénzügyi eszköze</i>	27
BILANICS ÁGNES: <i>Változások és új kihívások a következő vezetői generáció menedzsment oktatásában</i>	40
EGRI IMRE: <i>Ipari logisztikai parkok mint Kárpátalja lehetőségei</i>	48
FÁSI CSABA: <i>Magyarország közpénzügyi rendszerének hatályos jogszabályi alapjai</i>	62
HEGEDŰS LÁSZLÓ ZSIGMOND: <i>Élelmiszer-vásárlási szokások és szempontok a 14–18 éves korosztálynál</i>	72
Гончаренко Олена: <i>Сегрегація об'єктів бухгалтерського обліку в умовах реалізації теорії фінансового посередництва</i>	84
KASSAY JÁNOS: <i>A romániai LEADER-program tanulságai, a vidékfejlesztési rendszer kritikai megközelítése</i>	98
Когут Юлія, Когут Вікторія: <i>Сучасний розвиток фінансової системи України та перспективи її розвитку враховуючи міжнародний досвід</i>	110
LENTNER CSABA: <i>Nemzetközi és magyar közpénzügyi menedzsmentstratégiák a 2007-es válság után</i>	115
Лук'янець Олена: <i>Гармонізація звітності кредитних спілок в умовах запровадження міжнародних стандартів фінансової звітності</i>	128
MAGURSZKA RITA: <i>Az infláció értelmezése és hatása napjainkra</i>	141
MAGYAR ZOLTÁN: <i>A vadászati turizmus trendjei Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében</i>	150
Макарович Вікторія: <i>Риски факторингової діяльності: аналітичні аспекти</i>	156
MEGYESI CSILLA: <i>Economic, Entrepreneurial and HR Insights in Professional Training and Adult Education</i>	161
Орлов Ігор, Бачо Роберт: <i>Фактори впливу на розвиток малого бізнесу в Україні</i>	179

PATAKI GÁBOR: <i>Kárpátaljai vállalkozások helyzetértékelése a magyarlakta területek mentén</i>	184
SZAKÁL ZOLTÁN: <i>A Tokaj-hegyaljai desszertborok piaci elemzése – egy empirikus kutatás eredményeinek összefoglalása</i>	193
SZEMJON VIKTÓRIA: <i>Az ukrán adórendszer fejlődésének sajátosságai</i>	204
СОКОЛ ІВАН: <i>Соціально-економічний потенціал регіону як стратегічна складова регіональної конкурентоспроможності</i>	211
VARGA JÓZSEF–CSEH BALÁZS: <i>A magyarországi helyi pénzek működési mechanizmusa</i>	222
VIRÁG ATTILA: <i>Napjaink földgázimport diverzifikációs lehetőségei Kelet-Közép-Európában</i>	230
VNUKOVA NATÁLIA: <i>Ukrainai képzési keretrendszer az új felsőoktatási törvény fényében</i>	239
Орлов Ігор: <i>Рецензія на монографію Пойди-Носик Н.Н., Бачо Р.Й., Щербан М.Д. «Регіональний розвиток кредитної кооперації в Україні»</i>	246
LENTNER CSABA: <i>Recenzió Bacsó Róbert Az ukrainai bankon kívüli pénzügyi szolgáltatások piacainak szabályozása az európai integráció tükrében c. monográfiájáról</i>	249
	
MOLNÁR FERENC: <i>Az olmütszi alkotmány kihirdetése az Ungvári kerületben (1849. november–december)</i>	251
	
IVETT SZOMBATI: <i>The role of the World Health Organization in the development of the international legal system and institutional development</i>	260
	
Ендре Дердь Бартфой, Еники Шаш: <i>Минуле, сьогодні та майбутнє оздоровчого туризму на Закарпатті</i>	269
NAGY ORSOLYA–GYURICZA LÁSZLÓ: <i>A turizmus és az identitás kapcsolata a kárpátaljai magyarság körében</i>	281
Товт Атілла: <i>Порівняння культурно-туристичного потенціалу Виноградівського та Воловецького Районів Закарпатської Облaсті</i>	288
	
NAGY ISTVÁN: <i>A méhtenyésztés és méhegészségügy szerepének fontossága a méhészetekben</i>	296
	
BENEDEK VIKTÓRIA: <i>Migráció és külföldi munkavállalás a kárpátaljai magyar fiatalok körében</i>	303
	
ESEMÉNYNAPTÁR	314

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ ПОЙДИ-НОСИК Н.Н., БАЧО Р.Й., ЩЕРБАН М.Д. «РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК КРЕДИТНОЇ КООПЕРАЦІЇ В УКРАЇНІ»

Орлов Ігор

д.е.н., проф., Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, кафедра економіки

Інтеграція України в Європейський економічний простір вимагає структурної перебудови усіх сфер національної економіки. Чільне місце в цьому процесі займають і регіони України. Визначення їх оцінки та місця у даних процесах продиктовані у «Концепції створення системи рейтингової оцінки регіонів, галузей національної економіки, суб'єктів господарювання». Водночас, негативний вплив фінансової кризи призвів до ескалації кризових явищ в економіці регіонів, призвівши до поглиблення асиметричності їх розвитку. Необхідність усунення цих дисбалансів продиктована Розпорядженням КМУ «Про затвердження плану заходів, спрямованих на подолання наслідків світової кризи в регіонах».

В існуючих дослідженнях проблемам регіонального розвитку кредитної кооперації не приділено достатньої уваги. На даний час кредитна кооперація регіонів України розвивається автономно та безсистемно, характеризуючись істотним скороченням кількості охоплених нею та

зростанням недовіри до неї з боку споживачів небанківських фінансових послуг, що і зазначено у «Концепції захисту прав споживачів небанківських фінансових послуг в Україні». Особлива увага до цього сегменту регіональної економіки зростає в силу масового неповернення цими небанківськими фінансовими установами вкладів її членів.

Наявність широкого кола завдань державної політики до розвитку продуктивних сил та регіональної економіки, які стосуються як територіального розвитку, так і окремих ринків, зокрема, кредитної кооперації, свідчить про те, що монографія авторів Пойди-Носик Н.Н., Бачо Р.Й. та Щербан М.Д. є актуальною, має практичну спрямованість і може бути використана органами регулювання ринку фінансових послуг та місцевими адміністраціям для прийняття рішень з розвитку кредитної кооперації в регіоні, зокрема з урахуванням його транскордонного положення.

Значущість роботи підвищує поєднання в дослідженні теоретичних та практичних аспектів управління розвитком кредитної кооперації на загальнодержавному та регіональному рівнях. Фокусування даного дослідження саме на розкритті цих питань обумовлює значну наукову та практичну цінність отриманих результатів, а також дозволяє поставити низку нових завдань для подальшого проведення дослідження.

Актуальність обраної теми також обумовлена недостатньою розробкою теоретико-методичних основ та практичного інструментарію розвитку кредитної кооперації на регіональному рівні. Теоретична значимість отриманих результатів дослідження зумовлена новизною розроблених у монографії методичних підходів, можливістю широкого їх застосування як у проведенні подальших досліджень, так і в практичній діяльності. Впровадження викладених у роботі положень та рекомендацій в практику кредитних спілок України, органів державного регулювання ринку фінансових послуг, інститутів саморегулювання, громадських організацій сприятиме розвитку кредитної кооперації в регіонах України, зокрема Закарпатській області, а на її прикладі інших регіонів.

Монографія складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел. Розділи монографії органічно розкривають особливості розвитку та регулювання кредитної кооперації регіонів України у посткризовий період.

Перший розділ монографії розкриває концептуальні засади кредитної кооперації регіону, розглядає підходи до трактування категорій “кооперація” та “кооператив” вітчизняними та зарубіжними вченими, висвітлює роль кредитних кооперативів у розвитку регіону. Виділено етапи фор-

мування чинної системи органів державного регулювання кредитної кооперації, а також досліджено методичні аспекти оцінки розвитку кредитної кооперації у регіоні та запропоновано авторську систему рейтингового оцінювання діяльності кредитних кооперативів у регіонах України.

У другому розділі представлено результати аналізу тенденцій розвитку кредитної кооперації України протягом 2009-2014 років, в тому числі в розрізі регіонів, на основі чого сформовано рейтинг регіонів України за ступенем розвитку кредитної кооперації. Особлива увага фокусується на оцінці фінансово-економічного стану кредитних кооперативів Закарпаття за двома методиками (PEARLS та система показників НАКСУ).

Третій розділ наукової роботи присвячений проблемам впливу державного та інституційного регулювання на розвиток кредитної кооперації. На фоні дослідження місця і ролі кредитних кооперативів у розвитку кредитної системи України доведена важливість для розвитку кредитної кооперації органів інституційного регулювання, які сприяють поліпшенню фінансово-господарської діяльності установ та досягненню останніми кращих фінансово-економічних показників. Чільне місце в розділі відведено порівняльному аналізу державного та інституційного регулювання національної системи кредитної кооперації. З метою визначення рівня участі держави у регулюванні розвитку кредитної кооперації України в монографії запропонований комплекс показників, які дозволяють оцінити активність державного регулювання та ефективність виконання контрольної функції Нацкомфінпослуг.

Четвертий, заключний розділ, розкриває перед читачем роль ті чинники, що

перешкоджають розвитку кредитної кооперації як на державному, так і регіональному рівнях. У цьому розділі представлено результати екстраполяційного прогнозування розвитку кредитної кооперації у Закарпатській області та окреслено необхідні заходи державної та регіональної політики, які повинні бути спрямовані на стимулювання розвитку кредитної кооперації.

Висновки та отримані результати можуть бути використані при подальшому вивченні питань, пов'язаних з розвитком не тільки кредитної кооперації, але й кредитних установ взагалі, зокрема на регіональному рівні, при викладанні навчаль-

них дисциплін з фінансів та кредиту, а також спецкурсів з регіональної економіки, ринку фінансових послуг.

В цілому, монографія Н.Н. Пойди-Носик, Р.Й. Бачо, М.Д. Щербан є завершеним науковим дослідженням, містить розробку теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо вдосконалення теорії та практики регулювання розвитку кредитної кооперації регіону, має наукову новизну і практичне значення, може бути рекомендованою до використання фахівцями і науковцями у галузі фінансів та кредиту, а також викладачами та студентами економічних спеціальностей вищих навчальних закладів.

Наукове видання

L I M E S

Науковий вісник Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II
2016
Том III

Угорською, українською та англійською мовами

Друкується в авторській редакції з оригінал-макетів авторів

КОРЕКТУРА: *Г. Варцаба*

ВЕРСТКА: *В. Товтін*

ОБКЛАДИНКА: *K&P*

Видавництво: **ТОВ «РІК-У»**, 88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 36
*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року*

Підписано до друку 15.12.2016 р. Формат 60x84/8.
Папір офсет. Гарнітура: Times. Умовн друк. арк. 18,6. Тираж 250 прим.

Адреса редакції:
90202 Берегове, пл. Кошута, 6,
Закарпатський угорський інститут ім. Ф. Ракоці II
Тел.: (03141) 4-24-35
E-mail: kiado@kmf.uz.ua